

Yılmaz, E. ve Kanık, L. (Ed.). (2021). Bilgi Merkezlerinde Yönetim I-II. İstanbul: Hiperyayın. ISBN: 978-625-7443-96-8; e-ISBN: 978-625-7443-97-5.

Zarife Yıldırım Mercan *

Book Review

Management in Information Centers I-II

This book prepared by Assoc. Prof. Dr. Erol Yılmaz and Ass. Dr. Leyla Kanık in 2021. The book consists of nine chapters and forty-seven studies. The book, which starts with business-centered management, covers and examines in depth a wide range of topics from information enterprises to information center types and from the management of information centers to the new generation applications in these centers. The book is a guide for researchers and institutions about the management of information centers with the subjects it contains.

Doç. Dr. Erol Yılmaz ve Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık tarafından yayına hazırlanan “Bilgi Merkezlerinde Yönetim” başlıklı iki ciltten oluşan editoryal kitap 2021 yılında Hiperyayın tarafından yayımlanmıştır. Kitap temelde yönetim konusunu bilgi merkezleri perspektifiyle ele almaktadır. Yönetim kavramının farklı işletmelerde ve bilgi merkezlerinde nasıl olduğu, planlama, yürütme, karar verme süreçlerinin işleyişi ve bu kurumlardaki yöneticilerin görev ve sorumlulukları konuları dokuz bölümde ve farklı disiplinlerden alanında uzman kırk altı yazar tarafından ele alınmıştır.

Temelde kâr amacı gütmeyen kuruluşlar olan bilgi merkezleri için sahip oldukları aktif ve potansiyel kullanıcıların memnuniyeti ile söz konusu merkezlerin kullanımlarının üst düzeyde olması için çağdaş ve profesyonel bir yönetim olgusunun tüm yönleriyle ele alınması açısından bu kitabın hem uygulamacılar hem de bilgi ve belge yönetimi bölümleri için iyi bir rehber olacağı açıktır.

Dört makaleden oluşan kitabın ilk bölümünde, “İşletmelerde Yönetim ve Yönetici” başlığıyla, yönetim kavramı özel işletmeler ve kamu kurumları kapsamında ele alınmıştır. İşletmelerde yönetim düşüncesinin gelişim sürecinden ve günümüzde yönetim kavramına getirilen yeni yaklaşım ve modellerden söz edilmektedir. İşletmeler için yönetimin bir işlev olduğu ve bu işlevin halkla ilişkiler çalışmalarından muhasebeye; Ar-Ge çalışmalarından bilgi teknolojilerine kadar pek çok yönünün olduğu vurgulanmaktadır. Yönetim düşüncesinin gelişiminin işletme türlerinin değişmesi ile doğru orantılı olduğu ve farklı dönemlerde ortaya çıkan ekollerin birbirinin bütünleyicisi olduğunun dikkate alınması gerektiği yazarlar tarafından

* Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. E-posta: zarifeyildirim@karatekin.edu.tr
Çankırı Karatekin University Department of Information and Records Management, Turkey. E-mail: zarifeyildirim@karatekin.edu.tr

Gönderim Tarihi - Received: 17.06.2022

Kabul Tarihi - Accepted: 30.06.2022

Yayımlanma Tarihi - Published: 30.06.2022

ifade edilmektedir. İşletmelerde ve kamu kurumlarında yöneticilerin, yönetim süreci içerisinde büyük görev ve sorumluluklara sahip olduğu özellikle de yönetimi elinde bulunduran kişilerin hem kişisel hem de kurumsal etik değer ve ilkelere önem vermesi ve bu doğrultuda hareket etmelerinin işletme ve kurumlara süreç boyunca katkı sağlayacağı bölüm yazarlarının elde ettiği sonuçlardandır.

“Bilgi İşletmelerinde Yönetim ve yönetici” adını taşıyan ikinci bölümde, bilgi merkezlerinde yönetim ve yönetici kavramlarının önemi, yönetim sürecinin bilgi merkezlerinde işleyişi ve yürütülmesi, üniversite kütüphanelerinin salgın hastalık (pandemi) sonrası değişen yönetim algısı gibi konular dört farklı yazar tarafından incelenmiştir. Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Berat Bırfın Bir, “Bilgi Merkezlerinde Yönetim: Kavramsal Yaklaşım” başlıklı yazısında, yönetim olgusunun tarihsel sürecine değinerek yönetimin planlama, yürütme ve denetleme gibi fonksiyonlarını ele almış ve bilgi merkezleri özelinde yönetim sürecinin uygulamadaki yaklaşımlarını kavramsal olarak ortaya koymuştur. Bu bölümün yazarlarından Prof. Dr. Mesut Kurulgan, “Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Yöneticinin Önemi” başlıklı yazısında, kâr amacı gütmeyen kurumlar olarak bilgi merkezlerinin kişilerin sosyal ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılamak için var olan kurumlar olduğunu vurgulayarak, bu kurumlar için yönetim olgusunun sahip oldukları kısıtlı parasal kaynakların ve insan gücünün verimli şekilde kullanılabilmesi açısından ne kadar önemli olduğunu ele almıştır. Kurulgan, Bilgi merkezlerinde yöneticilik ve liderlik kavramlarını ele alarak bu merkezlerdeki yöneticilerin, yönetim ve organizasyon konusundaki kuram ve yaklaşımları bilmesinin bilgi merkezlerinin amaçlarına ulaşmasında önemli olduğu sonucuna varmıştır.

Yine aynı bölümde Prof. Dr. Mesut Yalvaç, yönetime ilişkin “planlama, karar verme, örgütlenme, eşgüdüm, denetim, insan kaynakları, vb” kavramların açıklamalarını yapmış ve söz konusu kavramların bilgi merkezlerinde yönetim kavramının işlevlerini ve süreçlerini açıklamıştır. Bölümün son yazısı Koç Üniversitesi Kütüphane Direktörü Tuba Akbaytürk Çanak tarafından kaleme alınan, “Üniversite Kütüphaneleri Özelinde Pandemi Sonrası Değişen Dünyada Bilgi Merkezi Yönetim ve Organizasyonu” başlıklı çalışmadır. Toplumun yaşadığı ve etkilendiği önemli olaylar ve gelişmeler karşısında, üniversite kütüphanesi hizmetlerinde ve yönetim sürecinde gerçekleşen ve gerçekleşmesi muhtemel değişikliklere vurgu yapılarak bu değişimler karşısında kütüphanelere düşen görev ve sorumluluklara değinildiği bir çalışmadır.

“Bilgi İşletmelerinde Temel Kaynak: İnsan Unsuru” bölümü, “Bilgi Merkezlerinin Varlık Sebebi ve Müşterisi Olarak Kullanıcı”, “Akademik Kütüphanelerde Performans Değerlendirmeleri: Kavramsal Bir Yaklaşım” ve “Üniversite Kütüphanelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi: Performans Değerlendirmeleri” başlıklı üç ayrı bölüm yazısından oluşmaktadır. Doç. Dr. Erol Yılmaz¹ “Bilgi Merkezlerinin Varlık Sebebi ve Müşterisi Olarak Kullanıcı” başlıklı çalışmada işletmeler, işletmelerin varlık sebebi olarak müşteriler ve müşteri memnuniyeti konularında bilgi vermektedir. Bu bağlamda çalışmada bilgi işletmesi olarak kütüphanelerden, kütüphane kullanıcılarından ve kullanıcılara müşteri kimliği ile yaklaşılmasından da bahsederek bilgilendirmeler yapılmıştır. Çalışmada kütüphanelerde kullanıcı unsurunun “temel unsur” olarak ele alınması gerektiği ve kütüphanelerin hizmetlerini

¹Yazar, kitap yayınlandığında çalışmasını doçent unvanı ile kalem almıştır, hâlihazırda profesör unvanına sahiptir.

tasarlarken kullanıcı odaklı yaklaşımlarının önemine vurgu yapılmaktadır. Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık'ın "Akademik Kütüphanelerde Performans Değerlendirmeleri: Kavramsal Bir Yaklaşım" başlıklı çalışmada performans değerlendirme konusu literatüre dayalı olarak ele alınmış, akademik kütüphanelerde yürütülen performans değerlendirme uygulamalarındaki güncel gelişmeler değerlendirilmiştir. Aynı bölümün son çalışması Dr. Öğr. Üyesi Didar Bayır tarafından kaleme alınan "Üniversite Kütüphanelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi: Performans Değerlendirmeleri" başlıklı çalışmadır. Çalışmada performans değerlendirmenin önemi, amacı ve aşamalarıyla birlikte üniversite kütüphaneleri için uygulanacak performans standartları üzerinde durulmuş ve performans değerlendirme çalışmalarının bilgi merkezlerinde iyi bir şekilde yürütülebilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Kitabın dördüncü bölümü olan "**Türlerine Göre Bilgi Merkezleri ve Yönetim**", yönetim kavramının bilgi merkezleri türleri için ayrı ayrı ele alındığı yedi farklı bölüm yazısından oluşmaktadır. Her bir bölüm yazısı içerdikleri bilgiler ve değindikleri konular açısından bilgi merkezlerinin farklı işlem ve hizmetleri yönetim perspektifiyle ele alınmıştır.

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Mehmet Ali Akkaya² tarafından kaleme alınan "Halk Kütüphaneleri ve Yönetimi" başlıklı yazıda, halk kütüphanelerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu hedef kitleye vurgu yapılarak halk kütüphanelerinin yönetiminde kütüphanenin bağlı olduğu yönetsel yapı, personel, koleksiyon, fiziki koşullar, bütçesi gibi unsurların hep birlikte etkili olduğu açıklanmıştır.

Bilkent Üniversitesi Kütüphane Müdürü Dr. Ebru Kaya bölüm yazısında, üniversite kütüphanelerinin içinde bulunduğumuz çağda yaşadığı değişim ve bu süreçte kütüphane yöneticilerinin görev ve sorumluluklarını, üniversite kütüphanelerinin organizasyon yapısını farklı ülkelerden örnekler vererek anlatmıştır. Çalışmanın sonucunda, yönetim ve iş akış sürecinde sürekli eğitimin önemi, kütüphaneci ve kütüphane yöneticilerinin kariyer gelişimi için zaman zaman kendi fırsatlarını kendilerinin yaratması gerektiği, yöneticilerin kütüphanenin verimliliği için öncelikle kullanıcı odaklı olmaları vurgulanmaktadır.

"Çocuk ve Gençlik Kütüphanelerinde Yönetim" başlıklı yazısında Prof. Dr. Asiye Kakırman Yıldız, çocuk ve gençlik kütüphaneleri kullanıcılarını literatüre dayanarak "okul öncesi dönem çocuklar ve aileleri (0-6 yaş)", "okul çağındaki çocuklar ve aileleri (6-14 yaş)" ve "gençler (14-18 yaş)" şeklinde gruplarda tanımlamış ve her bir grubun farklı özelliklere sahip olduğunu, dolayısıyla da farklı yaklaşımlarla hizmet sunulması gerektiğini vurgulamıştır. Bir yönetim süreci olan halkla ilişkiler ve tanıtım faaliyetlerinin çocuk ve gençlik kütüphanelerinde de göz ardı edilmemesi gerektiğine, iyi bir yönetim için bu kütüphanelerin çevresindeki okul ve hastane gibi kurumlarla iş birliği yapmasının ne kadar önemli olduğuna dikkat çekilmiştir.

"Kamu İdaresinin Kurum Arşivlerinin Yönetim ve Organizasyonu" başlıklı yazıda Prof. Dr. Niyazi Çiçek, yürütmenin Cumhurbaşkanlığına bağlanması ile değişen milli arşiv yapısından ve bu yapılanmaya bağlı olarak kurum arşivlerinin hizmetlerini yeniden gözden geçirme zorunluluğundan bahsetmektedir. Kurum arşivlerinin yönetimi hususunda, arşiv

² Yazar, kitap yayınlandığında çalışmasını doçent unvanı ile kaleme almıştır, hâlihazırda profesör unvanına sahiptir.

belgelerinin korunmasından tasfiyesine hangi işlemlerin yapılacağı ve bu işlemlerden hangi personelin sorumlu tutulacağı çalışmada üzerinde durulan konulardandır.

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi öğretim üyesi Prof. Dr. H. İnci Önal tarafından kaleme alınan, “Etkili Okul Kütüphanesi Yönetimi” başlıklı yazıda, okul kütüphanelerinin yönetiminde “küresel düşünme, yerel davranma, eğitim sistemi, kütüphaneler, teknoloji ve kütüphaneci” unsurlarının etkili olduğu ifade edilmekte ve bu kavramlar üzerinde durulmaktadır. Çalışma, okul kütüphanelerinin etkin hizmet sunabilmesi için yerine getirmeleri gereken görev ve sorumluluklar ortaya koymaktadır.

Bölümün “Özel Kütüphaneler ve Yönetim” başlıklı yazılarında Dr. Öğr. Üyesi Leyla Kanık ve Öğretmen Fatma Öztürk Gökdoğan, özel kütüphanenin neyi ifade ettiğini, özelliklerini, bu kütüphanelerin vermekle yükümlü oldukları hizmetlerinin yönetsel unsurlarını literatür kapsamında ele almışlardır. Özel kütüphanelerin yönetiminin diğer kütüphane türlerinden farklı olduğuna vurgu yapan yazarlar, bu bilgi merkezlerinde genel geçer durumun kütüphaneden sorumlu yöneticilerin kütüphaneciler değil, bölümün müdürü ya da görevlisi şeklinde olduğunu ifade etmektedir. Türkçe literatürde özel kütüphanelere ilişkin yürütülen çalışmaların niceliksel olarak az olduğu düşünüldüğünde, özel kütüphanelerin işlevleri, nitelikleri ve kullanıcılarının özellikleri hususunda içerdiği bilgiler bakımından bu çalışmanın literatüre yaptığı katkı önemlidir.

Prof. Dr. Doğan Atılğan’ın “Milli Kütüphane: Kuruluş Öyküsü ve Örgütsel Yapı” başlıklı çalışmasında Milli Kütüphanenin kuruluş aşamalarından bahsedilip, genel olarak kurumun örgüt yapısı ve verdiği hizmetler tartışılmıştır.

Kitabın ilk cildinin son bölümü olan “**Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve İdari Hizmetler**” başlıklı bölüm, beş ayrı bölüm yazısından oluşmaktadır. “Yazışma, Dosyalama ve EBYS’nin Belge Yönetimi ile İlişkileri ve Örgüt İdaresine Yansımaları” başlıklı çalışmada Prof. Dr. Hüseyin Odabaş, kurumların ürettiği belgelerin sistematik bir düzen içerisinde yönetilmesi gerektiğini ifade ederek, belge yönetiminin bu gereklilik üzerine ortaya çıkan ve dijitalleşme ile birlikte de önemi daha çok artan bir alan olduğunu vurgulamaktadır. Çalışmada yazışma, dosyalama ve EBYS kavramları detaylı bir şekilde ele alınmış ve belgenin yönetimi sürecinde sorumluluk payı olanları yöneticiler, belge sorumluları ve diğer personel olarak gruplandırarak her bir grubun bu süreçteki görev ve sorumlulukları açıklanmıştır. Günümüzde belgelerini EBYS ve elektronik arşiv yazılımları aracılığıyla yöneten kurumların, kurumsal verimliliklerini artırma, şeffaflık ve rekabet koşullarına uyum sağlama hususlarında başarılı olmalarının kaçınılmaz olduğunun da vurgulandığı çalışmada, elektronik belge yönetim sistemlerinin önemi ortaya konmaktadır.

“Bilgi Merkezlerinde Teknik Hizmetler: Demirbaş ve Taşınır Kayıt İşlemleri” başlıklı çalışmasında Öğretim Görevlisi Kazım Şentürk, kamu kaynaklarının nasıl etkili ve verimli kullanılacağını açıklayarak, kütüphanelerde kullanılmayan ve fazla nüsha kaynakların diğer kütüphanelere gönderiminin sağlanması, diğer kütüphaneler tarafından bu kaynakların taramasının yapılabileceği bir sistem geliştirilmesini önermektedir. Böylelikle hem kütüphane kaynaklarının hem de bütçesinin yönetimi süreçleri daha verimli ve etkili olacaktır.

Bu bölümde yer alan bir diğer çalışma, “Bilgi Merkezlerinde Mevzuat ve Yönetim” başlıklı bölüm yazısıdır. Bu çalışmada, bilgi merkezi türleri için mevcut mevzuatın durumu

incelenmiş ve Türkiye’de kütüphanelerle ilgili bir kanun olmadığı, ancak doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili kurumlarla ilgili yönetmelikler olduğu konusunda bir kez daha dikkat çekilmiştir. Bu alanda bir kanunun olmamasının kütüphanelerle ilgili çalışmaları olumlu ya da olumsuz şekilde etkileyebildiğine vurgu yapan yazar, alanın tüm paydaşlarının görüşlerinin alınarak bir kanun hazırlanması gerektiği önerisinde bulunmaktadır.

“Bilgi Merkezi Yönetimini Etkileyen Unsurlar: Afetler ve Kriz Yönetimi” başlıklı yazıda Doç. Dr. Alpaslan Hamdi Kuzucuoğlu, bilgi merkezlerinde acil durumların neler olduğunu, bunlara kimlerin ya da nelerin neden olabileceğini ve bunların önlenmesinde neler yapılması gerektiğini açıkladıktan sonra, bu olumsuzlukların yaşanmaması ve önlenmesi adına acil durumların yönetilmesinde yöneticilerin görev ve sorumluluklarının neler olduğunu açıklamıştır.

“Kütüphane Binaları: Bilginin Yönetildiği Mekânları Tasarlamak” başlıklı yazıda Dr. Öğretim Üyesi Berrin Küçükcan, kütüphanenin beş unsurundan biri olan binayı ele almaktadır. Yazar, kütüphane binasının tasarımında uyulması gereken temel ilkeleri detaylı bir şekilde açıklamaktadır. Çalışmada, bir kütüphane binasının planlama, programlama, tasarlama, uygulama, donatım ve kullanım aşamaları gibi birbirini tamamlayıcı süreçler ile tasarlanabileceğine vurgu yapılmaktadır.

Kitabın ikinci cildi “**Bilgi İşletmelerinde İletişim ve Halkla İlişkiler**” bölümü ile başlamaktadır. Bölüm, “Bilgi Merkezlerinde Kurumsal İletişim”, “Kütüphane ve Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Halkla İlişkiler” ve “Kütüphanelerde Dijital Pazarlama ve sosyal Medya” başlıklı çalışmalardan oluşmaktadır.

Do. Dr. H. Buluthan Çetintaş “Bilgi Merkezlerinde Kurumsal İletişim” başlıklı çalışmasında bilgi merkezlerinde kurumsal iletişimin yapısı, kurumsal iletişim araçları, kurum dışı ve kurum içi iletişim konularını ele almaktadır. Yazar, kurumsal iletişimin planlı ve sistematik yürütüldüğü bir bilgi merkezinde güven ortamını ve çalışanlar arası bilgi akışını sağlamak da kolaylaşacağı için yönetim sürecinde de daha etkili ve verimli sonuçlar elde edileceği vurgusunu yapmaktadır. Doç. Dr. Erol Yılmaz, “Kütüphane ve Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Halkla İlişkiler” başlıklı çalışmasında halkla ilişkiler çalışmalarının kurumdaki üst yöneticilerin temel sorumluluğu olduğunu ve kurumun paydaşları ile olan iletişiminde yöneticilerin büyük paya sahip olduğunu vurgulamaktadır. Doç. Dr. Şahika Eroğlu ve Doç. Dr. Tolga Çakmak’ın ortak yazar olarak kaleme aldıkları “Kütüphanelerde Dijital Pazarlama ve sosyal Medya” başlıklı yazılarında sosyal medya araçlarının kütüphane hizmetlerinde kullanılmaya başlanmasının kütüphane kaynak ve hizmetlerinin kullanımını artıracığına vurgu yapılmaktadır.

Yedinci bölüm “**Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Kullanıcı Hizmetleri**” genel başlığı altında toplanmış yedi çalışmadan oluşmaktadır. Bölüm yazıları genel olarak her bir kütüphane hizmetinin (ödünç verme, danışma hizmeti, kullanıcı eğitimi, vb.) yönetim süreci içerisindeki iş ve işleyişlerini açıklar niteliktedir.

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Semanur Öztemiz, “Bilgi Merkezlerinin Başat Kullanıcı Hizmeti: Ödünç Verme” başlıklı çalışmasında, günümüzde kütüphanelerin bilgi hizmetlerini tasarlarken kullanıcıyı odak nokta olarak almalarının kütüphanenin başarısını artırdığını belirtmektedir. Çalışma, ödünç verme ve

kütüphaneler arası ödünç verme kavramlarını açıklayarak teknolojik gelişmelerin ödünç verme hizmetine etkilerini ortaya koymaktadır. Türkiye’de ödünç verme hizmetlerine yönelik yapılan uygulamaları bilgi merkezi türleri özelinde ele alarak literatüre katkı sağlamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kütüphane ve Arşiv hizmetleri Başkanlığı personeli olan Dr. Sefer Yazıcı ve Kütüphaneci Sercan Tırnavalı tarafından kalem alınan “Danışma Hizmetlerine Genel Bakış” başlıklı çalışma, kütüphanelerde sunulan danışma hizmetlerinin tarihi gelişimine değinerek geleneksel ve dijital ortamlarda yürütülen danışma hizmetlerinden bahsetmektedir. Yazıcı ve Tırnavalı, kütüphane personelinin sahip olduğu iletişim ve bilişim okuryazarlığı becerisinin danışma hizmetinin verimliliğini etkilediği sonucuna varmaktadır.

Doç. Dr. Güssün Güneş’in “Bilgi Merkezleri Arasında İşbirliği ve Koordinasyon: Konsorsiyum Çalışmaları” başlıklı çalışmada Türkiye’de bilgi merkezleri arasında işbirliği ve koordinasyon çalışmalarını Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu (ANKOS) genelinde değerlendirmiştir.

“Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Kullanıcı Hizmetleri: Kullanıcı Eğitimi” başlıklı yazısında Prof. Dr. Coşkun Polat, kullanıcı eğitimi hizmetini idari yapılanma ve uygulamalar kapsamında ele almıştır. Çalışmada, kullanıcı eğitiminde planlama yapmanın, verilecek eğitimde kullanılacak araçlardan eğitimin amacı doğrultusunda ulaşılabilecek hedef kitleyi belirlemeye, eğitim içeriğini belirlemeden zamanı iyi yönetmeye kadar pek çok aşamada avantaj sağlayacağı belirtilmektedir. Çalışma, değişen kullanıcı beklentileri ve algıları nedeniyle günümüzde her kullanıcı grubu için farklı yöntem, içerik ve araçlarla kullanıcı eğitimlerinin tasarlanmasının önemine vurgu yapmaktadır.

“Kütüphanelerde Engellilere Yönelik Erişilebilir Makerspace Hizmeti” başlıklı çalışmada Prof. Dr. Fatoş Subaşıoğlu, gelişen teknolojinin kurumlara getirdiği yeniliklere ve teknoloji ile değişen kullanıcı yapısına vurgu yaparak, kütüphane hizmetlerine katılımda kullanıcıların daha etkin ve aktif rol aldıklarını savunmuştur. Kütüphanelerde makerspace alanı kurmanın önemi ve amacına değinen yazar, bu alanların özellikle dezavantajlı gruplar için oluşturulmasının onları topluma kazandırma ve kendilerine güvenlerini sağlama konusunda etkili olacağına dikkat çekmektedir.

Bu bölümün son iki yazısı Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencilerinin kaleme aldığı yazılardan oluşmaktadır. “Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Bilgi Hizmetlerinin Mevzuat ve Erişilebilirlik Standartları Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada, özel gereksinimli bireylere yönelik ulusal ve uluslararası alanda oluşturulan mevzuat, erişilebilirlik standartları ve hizmetlerin içerikleri incelenmiştir. “Kütüphane Türlerine Göre Özel Gereksinimli Bireylere Verilen Hizmetler ve Toplumsal Bütünleşme” başlıklı çalışma, özel gereksinimli kullanıcılara yönelik kütüphane binalarının erişilebilirlik özelliklerinin eksiksiz olması için IFLA’nın rehberlerinden yararlanılması gerektiğine vurgu yapmaktadır.

“**Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Teknik Hizmetler**” bölümü, “Sürelî Yayın Dermesinin Yönetimi”, “Bilgi Merkezlerinde Teknik Hizmetler ve Koleksiyon Yönetimi: Basılı ve Elektronik Kaynaklarda Seçim ve Sağlama Çalışmaları”, “Yeni Kataloglama Kuralları RDA’nın Bilgi Merkezlerine Yönetimsel Olarak Sağladığı Faydalar”, “Bilgi Merkezlerinde Teknik Hizmetler ve Koleksiyon Yönetimi: Kataloglama Çalışmalarında güncel Konular” ve

“Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Teknik Hizmetler: Açık erişim Uygulamaları” başlıklı çalışmalardan oluşmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Hülya Dilek Kayaoğlu “Sürelî Yayın Dermesinin Yönetimi” başlıklı çalışmasında, kütüphane bütçelerinin çoğunluğunun sürelî yayınlara ayrıldığını ve bu bilgi kaynaklarının güncel bilgiyi içermesi bakımından ne kadar önemli olduğunu belirtirken, bu kaynakların basılı ve elektronik ortamda yönetiminin ilke ve süreçlerine yönelik bilgiler vermiştir.

Bölümde yer alan koleksiyon yönetimine ilişkin bir diğer çalışma da, Dr. Öğr. Üyesi Huriye Çolaklar ve Öğr. Gör. Burak Beygirci tarafından kaleme alınan, “Bilgi Merkezlerinde Teknik Hizmetler ve Koleksiyon Yönetimi: Basılı ve Elektronik Kaynaklarda Seçim ve Sağlama Çalışmaları” başlıklı yazıdır. Yazarlar, basılı ve elektronik kaynaklarda seçim ve sağlama işlemlerinin nasıl olduğunu anlattıktan sonra, kütüphaneler için koleksiyon yönetiminin önemine değinmiş ve koleksiyon yönetiminin ilke ve standartlarına dikkat çekmişlerdir. Koleksiyon yönetimi konusunda araştırmacılara ve uygulamacılara yol gösterici bir çalışma niteliğindedir.

Yeni kataloglama kuralları olan RDA’nın bilgi merkezlerine sağladığı kolaylık ve avantajlardan söz edilen “Yeni Kataloglama Kuralları RDA’nın Bilgi Merkezlerine Yönetimsel Olarak Sağladığı Faydalar” başlıklı çalışma, Doç. Dr. Mustafa Bayter tarafından kaleme alınmıştır. Çalışmada, RDA’nın bilgi merkezlerinde kullanılmaya başlanmasından sonra bilgiyi tanımlama, bulma, seçme, sağlama, kullanma, yönetme ve düzenleme işlemlerinin daha etkin şekilde yürütüldüğüne dikkat çekilmektedir.

“Bilgi Merkezlerinde Teknik Hizmetler ve Koleksiyon yönetimi: Kataloglama Çalışmalarında Güncel Konular” başlıklı çalışmasında Öğretim Görevlisi Emine Hatun Gür, bibliyografik kayıtların daha etkin yönetilebilmesi için kullanılan kural ve standartların gerekliliğini ele almış, bibliyografik denetim için yapılan çalışmalar kütüphane otomasyon sistemleri kapsamında değerlendirmiştir.

Sekizinci bölümün son çalışması olan “Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Teknik Hizmetler: Açık Erişim Uygulamaları” başlıklı yazıda, açık erişim ile ilgili uluslararası literatürde ve Türkiye’deki gelişmeler ve bu gelişmelerle birlikte kütüphanelere, yöneticilere ve kütüphanecilere düşen yeni görev ve sorumluluklardan bahsedilmektedir. Açık erişimin birçok kütüphane hizmetini de etkilediğini vurgulayan çalışma, özellikle teknik hizmetler konusunda ne tür değişikliklerin olduğunu açıklamaktadır. Çalışma amaç, kapsam ve sonuçlarıyla bilgi merkezlerine açık erişim çalışmalarında katkı sağlar niteliktedir.

Kitabın son bölümü “**Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Yeni Nesil Uygulamalar**” başlığı altında toplanmış sekiz çalışmayı içermektedir. Bu bölümde yer alan çalışmalarda, içinde bulunduğumuz bilgi çağının getirdiği değişim ve yenilikler karşısında bilgi merkezlerinin bu süreci nasıl yönetmesi gerektiği, hizmetlerini yeniden planlamanın önemi ve sürdürülebilir bir yapıya ulaşmak için atılması gereken adımlar konu edinilmiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte dijitalleştirme çalışmalarının önem kazanması ve kültürel mirasın aktarımında sürecin titizlikle yönetilmesi gerektiği vurgulanan bölümde bilginin düzenlenmesi konusunda anlamsal web ve bağlı veri uygulamalarının takip edilmesi bilgi hizmetlerinin

yürütülmesinde kütüphane yöneticilerine ve kütüphanecilere yol gösterici olacağı ifade edilmektedir.

“Kütüphanelerde Değişim Yönetimi” başlıklı çalışmasında Prof. Dr. Asiye Kakırman Yıldız, kullanıcıların, özellikle kritik dönemlerde artan bilgiye erişim ihtiyacının geleneksel kütüphanecilik anlayışında değişime neden olduğunu vurgulayarak kütüphanelerin değişim yönetimi konusuna eğilmeleri gerektiğine dikkat çekmiştir. “Bilgi Merkezlerinde İnovasyon (Yenilik) Yönetimi” başlıklı çalışmada Prof. Dr. Coşkun Polat, teknolojiyle birlikte ortaya çıkan değişim ve dönüşüm ile bilgi merkezlerinin karşılaştığı sorunlara değinmiş ve çözüm önerileri sunmuştur. “Özel Arşiv Koleksiyonlarına Yönelik Uygulamalar” başlıklı çalışmada Prof. Dr. Fatih Rukancı, özel arşivlerin niteliklerine değinerek özel arşivlerle ilgili ulusal alanda yaklaşımlara yönelik değerlendirmeler yapmıştır. Doç. Dr. Pervin Bezirci, “Dijitalleştirme Projeleri Yönetim Süreçleri ve İstanbul Üniversitesi Dijitalleştirme Çalışmaları: Gazeteden Tarihe Bakış Projesi Örneği” başlıklı çalışmasında, akademik kütüphanelerde dijital dönüşüm, dijitalleştirme projelerinin yönetim süreçleri ve İstanbul Üniversitesi dijitalleştirme çalışmalarına yönelik bilgi vermektedir. “Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Teknik Hizmetler: Dijitalleştirme/Sayısallaştırma Çalışmaları” başlıklı yazısında Öğretim Görevlisi Selçuk Aydın, ülkemizdeki dijitalleştirme çalışmalarının yapısal, işlevsel ve yönetsel durumunu halihazırda gerçekleşmiş olan bir proje üzerinden değerlendirmektedir. Doç. Dr. Nevzat Özel, “Bilginin Düzenlenmesinde Yeni Eğilimler: Anlamsal Web ve Bağlı Veri” başlıklı çalışmasında, anlamsal web ve bağlı veri kavramlarına değinerek bu kavramlara yönelik kütüphane uygulamalarına ilişkin bilgi vermektedir. “Kütüphane ve Bilgi Merkezlerinde Elektronik Ortamda Verilen Hizmetler ve Teknoloji Yönetimi” başlıklı çalışmada Dr. Ebru Kaya, kütüphanelerin gelişebilmeleri için meydana gelen değişimleri iyi ve doğru yönetmenin, yeni teknolojileri takip ederek kütüphane hizmetlerine bütünleştirebilmenin gerekliliğini vurgulamaktadır. Bölümün son yazısı İstanbul Bilgi Üniversitesi Kütüphane ve E- Kaynaklar Direktörü Sami Çuhadar tarafından kaleme alınan “Üniversite Kütüphanelerinde Elektronik Ortamda Verilen Hizmetler, Uygulamalar ve Teknoloji Yönetimi” başlıklı çalışmadır. Çalışmada üniversite kütüphanelerinin koleksiyonunu oluşturan elektronik kaynakların (e-kitap, e-sürelî yayın ve veritabanları), yönetimi ve korunması üzerine bilgiler verilerek kütüphanelerde teknoloji yönetimi konusuna da değinilmektedir.

“Bilgi Merkezlerinde Yönetim I-II” kitabı literatüre kazandırılmış oldukça değerli bir bilgi kaynağı niteliğindedir. Alanında uzman birbirinden değerli akademisyen, araştırmacı, kütüphaneci ve yöneticilerin katkı sağladığı kaynak, hem araştırmacılara hem de öğrencilere yol gösterici bir rehber özelliği taşımaktadır.

İzin ve Katkı Bildirimleri

Yazarlık Katkısı: Çalışma tek yazarlıdır.